

LO CAMP DE TARRAGONA

PERIÓDICH CATALANISTA

Any 5.—Núm. 213.—Dissapte 10 de Septembre, de 1904

LO QUE VOLÉM

«Volém la llengua catalana ab carácter oficial y que sian catalans tots los que desempenyin cárrechs públichs: volém Corts catalanas, no sols per estatuir nostre dret y lleys civils sino tot quant se refereixi á la organisió interior de nostra terra; volém que catalans sian los jueges y magistrats y que dintre de Catalunya's fallin en última instancia's plebs y causas: volém ser árbitres de nostra administració, fixant ab entera llibertat las contribucions y impostos, y volém, en fi, la facultat de poder contribuir á la formació del exèrcit espanyol per medi de voluntaris ó diners, suprimint en absolut las quintas y llevas en massa y estableint que la reserva regional forosa presti servir tan sols dintre Catalunya.» (Del manifest de la Unió Catalanista de 16 de Mars de 1897).

11 de Septembre

Tots los pobles, en sas diferents èpoques de naixensa, desenrotlllo y decadència, han experimentat en tots los ordes de la vida períodes variadíssims en los quins han passat jorns de glòria cobrintse de llors un home, un exèrcit, tot lo poble, tant, que son recorrt s'ha fet mereixedor de general satisfacció, que s'ha manifestat en temps posteriors per medi de festas sorollosas, ab esclats de joia.

Mes han tingut també jorns de dol, de desespero, negres, que's recordan silenciosament, ab llàgrimas fondas y quin recorrt passa sense interrupció de pares a fills, com joya preuada y va arrelantse de cada dia ab més forta, ab més vida, pera brostar un dia potent y fort.

Catalunya, és sens dubte, un dels pobles de la terra que ab més forsa ha manifestat aqueixa bruscas sortegades. No hem de fer pas historia pera recordar sas grandesas, sas incomprendibles conquestas, soss homes de valer que l'han feta respectar per tots los indrets de la terra; mes tot ho ha ofegat lo recorrt d'un sol dia, l'onze de Septembre de 1714; ja que en di: dia ho perderem tot, llibertats, institucions, lleys, historia y vida, arrencats ignominiosament per homes sens cor, despòtichs, ambiciosos, crudels....

Y perderem més encara, ja que van caure, no en mans d'un vencedor noble que's compadis de nostra desgracia, ni de cor generós que'n respectés una engruna del que fou nostre; van caure a las arpas d'un poble despiadat que fa a la ratlla de dos seglels que's riu ab sarcasme inhumà de nostra desventura, que'n bafa a cada pas valentse de la superioritat numèrica; de la que abusa per escupirnos al rostre ab baba pestilenta y verinosa.

Y com si això no fos prou, se gira avuy ab lo més sagrat que té un poble, ab lo que un jorn posava a ratlla l'orgull de pobles grans y forts, ab lo que conduïa sempre als catalans en sas victorias, ab lo que fou regina del Mediterrà, ab nostra bandera, casi llenstanta dels llochs pùblichs, mirantla ab desprecí, insultantla de desde las planas de sos diais, tractantla ab menysprèu com dòna bordallera, com si deshonrés son contacte, com si enverinés la seva ombrá y casi acusant de lloads als que'n embolcallèm ab sos plechs... «No n'heu fet prou encara? Si. Però es que ja no'n podèu ser més. Per vosaltres ja res hi queda; es que vosaltres no poden ja ab l'ossament del cadavre; es que vostra baba no pot apagar lo foch, que's massa fons; es que vostras arpas no poden engravar l'anyima que ja va redressant-se mirantys mitj ab fàstich, mitj ab indignació, mes sempre esperansada de poder pendrir còs y ésser Ella.

Jets tots los catalans recordem l'onze de Septembre y sas funestas conseqüencias; molts lo meditèm; alguns lo plorèm: ...

Mes lo dia en que tots los fills de Catalunya siguèm dels últims, y'l recordem, no com se recorda al pare que rodejat de sos fills, mor boy saufet creyent complerta la missió en aqueixa terra, sinó com recordar-nos a nostra mare que trovessim silencio assassinada y arrosegada pel llo que ha fet lo broll de sa ferida, allauors ja hi serà tot un poble que demana justicia y sens dubte brillarà de nou lo sol de la llibertat en sa autonomia, que ho és tot.

JOSEPH M. RENDÉ.

L'ensenyança oficial

VIII

Hi ha països, en que per una porció de molt justas rahons, l'ensenyança Maure no té per què existir, per lo

menys en lo concepte que aquí'n temim o ns en fem tenir capgiranho tot com és ús y costum. Aquí, la major part de las vegadas, per no dir totes, l'alumne liure demostra desitj d'ésser al no volquer subjectarse a la casi sempre mala distribució de cursos que fa l'Estat ab las assignaturas que constitueixen una carrera. No admes l'exemple de gauduleria que l'Estat li ofereix, no's veu ab la suficient paciencia pera assistirhi diariamente a classe a perdre un temps precios que, dedicat a l'estudi, li portaria grans beneficis, y plè d'un valor temerari y una energia digna d'elogi, se carrega la creu a coll y javant!

Perquè plè d'un valor temerari? Per una rahó de peu de banch. Perquè l'catedràtic espanyol és enemic de l'ensenyança liure, perquè desd'el cim del seu pedestal no comprèn com hi ha mortals que vu'guin probar llur suficiencia sense subjectarse a las sevas explicacions. Per ells això és una inaguantable vanitat digna de càstich y, efectivament, las més extremades midas, y fins ajudant del rídic, fan que cada any hi hagi verdaderas esteses d'alumnes liures.

Y perquè d'una energia digne d'elogi? Perquè l'alumne liure no's convens de la necessitat d'ajupirse, perquè ab arbitrarietats no's convens a ningú, y persisteix ab la seva terquetat y's comensa una lluita ferèstega entre'l catedràtic y... la víctima, però lluita a mort, que molts vegadas acaba ab l'abandonament d'una carrera que potser era'l pà de tota una desgraciada familia y que potser se identificativa ab las condicions de l'alumne, mentres lo catedràtic, satisfit, segueix lo camí, segant per vindres, despòticament, equivocant suficiencias, a benefici d'un odi etern a l'ensenyança liure, que las sevas condicions, molts vegadas, ha fet necessaria.

Es tan gran aqueix odi, que ha fet que hi hagi una diferencia colossal entre lo que s'exigeix a l'examinarse a l'alumne oficial y a l'alumne liure. Benevolencia, protecció decidida al primer, que ha anat tot lo curs a classe ja llegir novelas, parlar, jugar a cartas y fins... fer ous aferrats! No cregim que ho extremèm, ho hem vist això últim. Al primer, que valgut d'aquesta protecció cultiva la gauduleria que li ofereixen y arriba al final de curs molts vegadas net de ciencia.

Exigència al segon, no deixarli passar res, usar tots los medis per ferlo caurer. Al segon que no va net de ciencia, que sab sempre molt més que'l primer, que ha mort molts horats cremantse las celles, que's presta a tota la serie d'entrebandits que ja sab li han de posar, a n'aqueix, per vanitós, ferlo caurer.

Lo que consegueix, donchs, un títol acadèmic, per ensenyansa liure, pot estarne ben orgullo, pot estar segur que, en general, té de la seva carrera molts més coneixements y més solts que'l que l'obté per ensenyansa oficial. Aqueu títol li ha costat martiris, horrors, sortegades de cor que res las compensan, dias de febre, entusiasmes y décaiments, contrasts que'l altres no han sentit. Es un heroe, ha vensut en la desigual lluita. Anèu veient, per quants conceptes és repugnant, a tot ésser, l'ensenyança que'n donan nosaltres fraternals governs! Donchs tot això encara ho agrava un detall.

Lo pobret, que viu lluny de la població que centralisa l'ensenyança, que té afany de pujar de nivell intel·lectual y meliorar sa condició material, lo pobre sense recursos que vol estudiar una carrera y viu a 1500 més kilòmetres de l'Universitat, no té més remey que estudiar liurement o sinó ofegar sos justos desitjos y convencers que a l'Estat espanyol l'ensenyança, las carreras, lo saber, s'ha fet peral rich, y que peral pobre hi ha tancadas las portas del Temple que redimeix de l'embrutiment.

Magnífich camí pera progresar! jeloquent manera de protegir lo geni que tancan molts caps de butxaca buida! ¡Admirables gòberrs, democràtics y amichs del pobre!

Calculèu si n'és de criminal subjectar al pobre, plè d'entusiasme per la ciència, als horrors d'una enseñanza liure que és tal com l'hem exposada. Matar semblants energías deuria ésser castigat pel Còdich, és un crim de lesa humanitat.

Molts no creurán tanta accusació, altres no creurán la gravetat del cas; però entre moltíssims cassos que podríam explicar, ne citarem un dels més eloquents: Un d'aquests héroes, per qui l'assistència a classe era impossible, entre altres rahons perquè s'aburría extraordinariament y no's conformava en transformar l'aula en una timba, un d'aquests héroes se trobava casi al final de la carrera, li faltava un curs y mitj, la necessitat l'apremiava, però necessitat verdadera, tot un poema de necessitat, la lluita ja'l cansava, l'havia sostingut tremenda y valentment, lo martiri ja era massa gròs y va decidir acabar d'una vegada, lo qual suposo que va decidir dedicar un curs a *estudiar sense descans*, sense reposar ni ni dia. Tenia condicions, no era un geni, però tenia conciencia del seu dever, de las seves necessitats y del treball que s'imposava, y valentment, sense pensar en perills, confiant en la justicia y res més, va començar a estudiar sense descans, sense reposar ni ni dia.

Finalment, comprench molt bé, Sr. Comandant, que quicun dels individus encarrerats de veillar preuats interessos, en virtut d'un devoir contret, no's adormira a l'aguay, sinó que desvetllats y fixa la seva vista en lo devoir, sápigan morir si convé y morint conquerire's el dictat d'héroes.

Tot això ho comprench molt bé. Lo que no comprench, ni jamai arribaré a comprendre, és l'atrevidament, per no dir altra cosa, dels qui volen pujar sense escalonar son trono; d'aquells que descuidan quelcom, bastant, per no dir del tot, sos devers, y fan objecte de sa vigilància y de son desvetllament a tot allò que no inspira cap temor, ni porta cap perjudici, ans bé, dignifica y engrandeix a quants ho estiman; d'aquells que essent curts de vista pera mirar y veure com ab bon vent remolcan las barquetas, se giran d'espaldas al mar y mirant envers la terra, s'encoratjan contra las *quatre barras*. Això, senyor Comandant, ni ho comprench, ni ho puch comprendre.

Jo'm guardaré bé de dir a vostè, Sr. Comandant, que descuidi's sus devers. Suposo, piadosament pensant, que'l cumpreix fins l'última coma y que de son cumpliment ne fa l'objecte més preuat de sa vida. «Cal dubtarlo?

Permètim sols algunes preguntas per si's digna contestarlas; cas de no mereixer contesta, allavors potser allargui'l raciocini y modifiqui'l judici.

La legislació espanyola referent a pescas, és favorable o desfavorable a la tan abandonada classe pescadora de nostras costas?

En cas afirmatiu, aquell qui encarrerat de veillar son cumpliment permet a *sabiendas* que s'igualen desatases y que's falti a elles, compleix son deber?

Las pescas de la vaca, vol rodó y arts de'n terra són legals y lícitas?

Cis d'ésser ilegals y contra las disposicions vigents, se pesca aixís en nostras costas y taxativament en Torredembarra y Tarragona?

Se dignarà dirmec, Sr. Comandant, la classe de pesca a que's dedican aquell estol de barcas que's veuen tots los días ab la vela creuada a la valenciana y que sembla remolcar fins quasi's brassos del Port?

Se servirà dirmec, Sr. Comandant, si un pot coneixer desde la pescateria la classe de malla que usan los arts o xarxes, si és o no real?

Espero's dignarà donar una franca y categòrica resposta pera quedar plenament convencuts de la seva acció en favor dels pobres pescadors.

Interí se complau en oferir-se atent y servidor,

babau, pot veure d'ahont és la veritat, la justicia y'l dret; avuy que ja's tornan a veure com se mouen més gloriosas y joyivolas las *quatre barras de sanch* al mateix lloc ahont abans del fet estavan... me permetrà li-dediqui aquesta *desclosa* tal volta la primera d'una sèrie si no's fa cas de mas paraules.

Jo comprench molt bé, Sr. Comandant, que un fill per quals venas corre sanch vermella, al veure abernegar l'honor dels seus pares, fer objecte de burla l'honor dels seus avis, esbossinat l'escut d'armas de sa família; coratjós y valent s'entusiasmí y baixant a l'arena se disposi a tot pera salvar y recullir lo més preuat de son cor.

Jo comprench molt bé, Sr. Comandant, la valentia, el coratje, l'heroisme d'un bon fill de la Patria que al veure sa bandera en mans de l'enemic, atravesa un bosch de bayonetes, l'arrenca de sas mans y enrolla la posa dins son cos y quan ferit cau, s'ajeu de cara a terra, y, abans que esquinse la senyera de la Patria, v'l que esqueixin y estellin lo seu cos.

Finalment, comprench molt bé, Sr. Comandant, que quicun dels individus encarrerats de veillar preuats interessos, en virtut d'un devoir contret, no's adormira a l'aguay, sinó que desvetllats y fixa la seva vista en lo devoir, sápigan morir si convé y morint conquerire's el dictat d'héroes.

Tot això ho comprench molt bé. Lo que no comprench, ni jamai arribaré a comprendre, és l'atrevidament, per no dir altra cosa, dels qui volen pujar sense escalonar son trono; d'aquells que descuidan quelcom, bastant, per no dir del tot, sos devers, y fan objecte de sa vigilància y de son desvetllament a tot allò que no inspira cap temor, ni porta cap perjudici, ans bé, dignifica y engrandeix a quants ho estiman; d'aquells que essent curts de vista pera mirar y veure com ab bon vent remolcan las barquetas, se giran d'espaldas al mar y mirant envers la terra, s'encoratjan contra las *quatre barras*. Això, senyor Comandant, ni ho comprench, ni ho puch comprehendre.

Jo'm guardaré bé de dir a vostè, Sr. Comandant, que descuidi's sus devers. Suposo, piadosament pensant, que'l cumpreix fins l'última coma y que de son cumpliment ne fa l'objecte més preuat de sa vida. «Cal dubtarlo?

Permètim sols algunes preguntas per si's digna contestarlas; cas de no mereixer contesta, allavors potser allargui'l raciocini y modifiqui'l judici.

La legislació espanyola referent a pescas, és favorable o desfavorable a la tan abandonada classe pescadora de nostras costas?

En cas afirmatiu, aquell qui encarrerat de veillar son cumpliment permet a *sabiendas* que s'igualen desatases y que's falti a elles, compleix son deber?

Las pescas de la vaca, vol rodó y arts de'n terra són legals y lícitas?

Cis d'ésser ilegals y contra las disposicions vigents, se pesca aixís en nostras costas y taxativament en Torredembarra y Tarragona?

Se dignarà dirmec, Sr. Comandant, la classe de pesca a que's dedican aquell estol de barcas que's veuen tots los días ab la vela creuada a la valenciana y que sembla remolcar fins quasi's brassos del Port?

Se servirà dirmec, Sr. Comandant, si un pot coneixer desde la pescateria la classe de malla que usan los arts o xarxes, si és o no real?

Espero's dignarà donar una franca y categòrica resposta pera quedar plenament convencuts de la seva acció en favor dels pobres pescadors.

Interí se complau en oferir-se atent y servidor,

UN PESCADOR.

Septembre 1904.

LO JAPÓ ES PETIT

Veusquí una ilusió que sembla que per molts és més forta que la més clara evidència y que porta y portará seriosas equivocacions políticas. Las potencias continentals, Rusia especialment, estan en l'idea de que l'Imperi de las Illes, per braus, astuts o sortos que sian sos habitants, no es després de tot més que un petit Estat y que en un temps curt ha de quedar complertament dessangrat. Es difícil cercar l'origen de aquesta idea tonta, a no ser que sia la costum de mirar los mapas y comparar las nacions per la seva extensió superficial, la Xina y la Russia, per exemple. Baix aquest punt de vista, verament, lo Japó, al costat de aquests immens territoris, no es més que una taca, si un contempla una carta geogràfica.

Si la comparació la fem ab l'altre Imperi insular occidental, que ha sigut y és una de las grans potencias del món, la diferència ja no hi és y'l Japó ja no resulta gens petit. L'extensió, sense comptar l'illa Formosa, és bastant més gran que la de les Illes Britàniques y una gran part de son territori és fètil y poblat intensament. Es sa populació de 44 milions d'habitants, és a dir, tres milions major que la nostra, sis milions major també que la de França y igual a la d'Austràlia-Hungria. La seva forsa és en molts aspectes superior a la nostra. Probablement podríam destruir la flota japonesa, però aquesta no ha xafat la russa y segurament podría havérseus ab la francesa y la alemanya ab esperansas sèries de succès.

En menys de sis setmanas lo Japó ha enviat al continent asiàtic sis exèrcits, igual cascún d'ells a qualsevol de las forses que's batiren a Waterloo. Creguerem haver fet una gran cosa enviant 80.000 homes a l'India en 1857 y un'altra extraordinaria transportant 200.000 homes al Sud d'Africa en 1900. Lo Japó ha expedit més de 400.000 homes y está ara batent los russos a Liao-Yang y a Port-Arthur ab exèrcits més forts, que's que movilisà Napoleó III pera l'invasió de Germania. No'n parlém de la calitat d'aquests soldats, que són las iguals de qualsevol que pugui haver produït l'Europa en tot temps y quin desprecí sobrirà de la mort arriban fins a desmoralar, segons confessió dels oficials russos, a sos braus y obstinats soldats.

Ahont és, donchs, l'evidència de questa *petitesa* que's russos proclaman per arreu y que's ha de garantir, forsosament, llur victoria? Que's oficials se van consumint, què hi fà; bastan sis mesos de continuos combats per anarlos reemplassant y en quant als homes lo Japó no podrá quedar exaust com tampoc va quedar França, quan Napoleó I, després de 15 anys de guerres incessants y continuas quintas. Se diu que les veïns milícies del Japó—las Samurais—s'haurán de movilizar; però les filas han sigut ja refetes ab conscripts que s'han bat

LO CAMP DE TARRAGONA

a tenir constantment en retirada al fort exèrcit d'en Europa i cap a les fronteres de la província immensa que tenia de defensar.

Tampoc podem trobar una clara evidència de la *pétitesa* del Japó en tots los fets que han ocorregut, y encara més sorpresos d'aquest desenrotllament que'ls nostres veïns, creyèm que aquesta resurrecció és la d'un Estat fort y sòlit, no més fàcil de dessangrar de lo que ho fou nostra Inglaterra quan Napoleó va decidir de ferla desapareixer. Naturalment que'ls recursos del Japó no arriban als d'Inglaterra en l'època de aquelles guerres, però també és cert que aquest no gasta tant y pot mantenir-se gent ab salut ab molt menys gasto de menjar. No la creyèm aquesta història de son dessangrament y únicament veiem un punt fals en ell; la gran dificultat a reemplassar los barcos fets malbé; però això dintre de dos anys serà ja qüestió fàcil pera ells.

Confessèm que també la comparàm la sorpresa que ajuda a enganyar los russos. No hi ha en l'història de l'Assia, al menys en els últims doscents anys, res que indiqui la possiblitat de que un estat asiàtic pogués en cent anys produir, sense emplegar ajudants europeus, una forsa militar com la que ara té'l Mikado en sus mans. No és una forsa devastadora, tal com de tant en tant ha portat la ruina y la desolació per la Assia y l'Europa Occidental; en tot lo que's relaciona a las cosas militars és una forsa civilisada, un verdader exèrcit manat per tàctichs hábils y rublert de tot lo necessari en un estat que rarament s'ha pogut veure a Europa y per lo que havèm pogut saber no han, fins avuy, sentit la necessitat de cap requisició de lo que no's pogueren mai dispensar los mariscals de Napoleó. Las causas de aquest desenrotillo mental, puig mental té que ser, y que ha produït un resultat tan pasmos, quedan fins avuy del tot ignoradas; però, de que són un fet ben positiu, los russos ne tenen la prova ben plena y la persistència de llurs opiniôns ilusòries provenen de que certs prejudicis so-breviuen sempre per més que'ls refuti la brutal realitat dels fets. Probablement res haurà pogut convencer als inglesos de que'ls italians pogueren ser los iguals dels francesos en una batalla y que Napoleó no estés baix lo prejudici de rassa quan deya que un exèrcit italià, ben dirigit, se podia batir a qualsevol altre en sèries esperances de victòria. Afegim que'ls buròcrats russos y'ls oficials que forman la Cort de Petersburg, són ben mal informats de lo que passa per l'Extrème Est y están potser creguts que'ls seus generals que operan, per excusar sos faltas, exageran lo nombre, las qualitats y l'equip dels llurs enemics.

Creuen que algun dia guanyaran, y com l'eslau d'en Tolstoi, a l'últim, és més donat a tindre espirit que no bon sentit, d'aquí que donan a llurs esperances, a llurs desitjos, forma concreta y d'una ficció'ls resulta feta una realitat.

Sent aquesta l'opiniô general, tot nos fa temer l'allargament terrible d'aquesta guerra, basat en la folla ilusió de que una gran potència té necessariament de revertir a un Estat petit. La mateixa idea devia dominar a Felip II quan sa lluita ab Inglaterra y també fou la mateixa engonyosa ilusió la que feu que Napoleó mirés l'oposició tossuda anglesa com una vexació, un insult a sa omnipotència.

The Spectator-Londón.

La transformació europea de la Russia y del Japó

Avuy que desperta l'atenció de tothom la guerra Russa-Japonesa, creyèm d'actualitat presentar un quadro comparatiu dels treballs de transformació, que cada una d'aquestes nacions ha fet pera lo que'n dirèin l'europeïsació de sos respectius països, segons frase inventada per los del centre, quan parlavan de volgut regenerar, ab més xeriamèca que ab bases sòlidies, la nostra pobre y desgraciada Espanya.

La transformació y regeneració del Japó és molt recent, la de Russia data del temps de Pere'l Gran; però l'objecte y'ls procediments pera lograr-ho han sigut quasi iguals, los efectes són los que han variat. Uns quants dades sobre'ls resultats, nos donaràn una completa idea del verdader caràcter y aptituds de cada un d'aquells pobles.

Enterament tancat a l'extranger, y més isolat quasi que la Xina dintre sa gran muralla, degut a la seva po-

sició insular y estar allunyat del contacte ab las nacions europees, va començar lo Japó a obrir a l'any 1854 algú dels seus ports als europeus y va ser necessària encara una intervenció armada de la Fransa y l'Inglaterra, pera obligarli a cumplir sos compromisos, respecte a la concessió de poguerhi fer comers.

Aquest canvi de relacions y de ideas y l'espiritu d'assimilació de sos habitants, donà lloc a l'any 1868 a una revolució, que cambià en un tot l'estat del Japó. L'emperador va sacudir de cop y volta'l joc dels *tai-kuns*, o sian los alcaldes del palau, que éran los qui efectivament gobernavan de molt temps l'imperi, y va resoldre adoptar las costums gubernamentals dels pobles europeus.

Pera demostrar que'l canvi realitzat era irrevocable, va marxar de la ciutat santa de Kioto y va traslladar la capital de l'imperi a Yedo, que desde allavors se li donà'l nom de Tokio. S'ordenà que'l trajo nacional fos reemplassat pel dels europeus y transformà y organisà a l'euopea l'exèrcit, la marina y las escolas.

A l'any 1877 se fundà la primera Universitat a Tokio y poch temps després la de Kioto. En ditas Universitats hi ha establecidas las facultats de Lletres, Medicina, Ciències, Enginyeria y Agronomia, essent las tres darreras las més concorregudas. Pera que's vegi l'importància que's dóna a las quatre últimas, sols dirèm que estan dividides en varias seccions, que comprenen una ensenyansa y carrera especial y té cada una d'aquestas seccions sos respectius musseus y laboratori, alguns dels quals són l'admiració dels estrangers, especialment lo de Paleontologia y Antropologia.

La facultat d'Agronomia y tot quan té relació ab l'agricultura, meixí per part del país y del govern un interès especial; lo que no hi ha que estranyar si's té en compte que a l'obrir en 1854 lo primer port del Japó al comers dels estrangers, ja varen quedar aquests sorpresos de trobar l'agricultura en un estat molt floreixent. Pera las necessitats d'aquesta ensenyansa, disposan d'un gran camp d'operacions, d'un hospital de Veterinaria y de tres boscos d'una extensió total de 26.000 hectáreas.

Ultimament se fundà, y va ésser acabada en 1901, una Universitat pera l'ensenyansa de la dòna, en la que cada una de las provincias de l'imperi ha d'enviarhi quan menys una alumna cada any, essent la duració de la carrera de tres anys.

Com aquell poble s'identificà desseguida ab los propòsits del Mikado, per haver comprès qui'n podia ésser lo seu pervindre, va seguir ab fè y constància sos plans, quasi pot dirse a la desesperada, pera lograr la realisació de son gran ideal, y foren ben rebuts y atesos tots quants estrangers anaren a aquell país y podian ensenyarlos, enviant ademés a tots los països més avansats d'Europa y Amèrica, un estol de joves a estudiar en varias Universitats, las carreras qual aplicació podia ésser d'utilitat en lo seu. Lo modo com han complert son comès, ho han dit prou a'ls periódichs d'Alemanya, Inglaterra y França, fent constar unànimament que'ls deixables que més s'han distingit per sa aplicació y'ls que han tret més bones notes, han sigut los japonesos, afegint los de París, quinas simpatias russòfilas no poden negarse, que de totes las colonias extrangeras, la japonesa és la que s'ha vist concorrer ab més assiduitat a las Biblioteques y altres punts d'estudi.

Això és com la cultura y instrucció del Japó ha arribat al grau més alt d'explendor y que no té res que envejar a las demés nacions en Agricultura, Arts, Industria y en Ciències; que entre altres notabilitats, pot enorgullir-se de tenir un Kitasato, un dels més grans bacteriolòchs del món, que's feu célebre en l'epidèmia bubònica que en 1894 assolà la Xina, y descubrì'l bacillus de la pesta y'l suero preservatiu de dita terrible enfermetat. Ara, en l'actual conflicte ab Russia, han demostrat que també han sabut ésser bons deixables en los estudis de l'Art de la guerra.

Aquí a Espanya, aquell mateix any, 1868, també varem fer una de revolució, que li varem donar lo nom de «Gloriosa», la qual deyan sos autors que d'un salto nos havia posat á la cabeza de las naciones civilizadas; però mentres las referidas nacions, admirant sorpresas los avensos del Japó, a nosaltres nos posan a l'index, com una de las nacions decadents destinadas a desapareixre.

S'ha estès aquí la creencia de que'l japonès és brut y semisalvatge, ab lo qual se dóna probas de l'ignorancia en que s'està en coneixements geogràfics y del verdader caràcter y estat dels pobles. Això seria prompte contestat per qualsevol estudiant, no volèm dir d'Inglaterra o Alema-

nya, que van a la vanguardia en instrucció pública, sinó de Fransa, y pera probarlo, vaig a copiar la petita descripció que'n fa dels japonesos, una de las més conegudes geografias elementals de curs en los Liceus, o sian Instituts de 2.ª ensenyansa, de dita nació.

Los japonesos de rasa groga, par»pres embridats y quasi sens pel a la cara, són de caràcter amable y ale»gre, actius y curiosos, nets y asseats, de caminar desembrassat y d'un sentiment artístich molt desenrot»llat.

Veyam ara'ls treballs de transformació europea de la Russia, en temps de Pere'l Gran, qui veyent per ell mateix los resultats pràctichs dels seus viatges, a las allavoras ja avenades nacions d'Alemanya, Holanda y Inglaterra, volia infiltrar als seus súbdits lo desitj de que fessin lo mateix, empresa molt difícil per la preocupació que hi havia contra la civiliació, costumis y tot quant fós extranger.

Aquest rezel estava en part justificat y feia poch favor a Russia, perquè de cinquants russos enviats a Alemanya, sis a Fransa y quatre a Inglaterra, pera dedicarlos a la carrera diplomática, no'n va tornar més que un; los demés havien renunciat a la seva patria y fins hi va haver negociacions diplomàtiques entre Russia y ditas nacions pera que retornessin, y en vista de las censuras que la Russia va dirigir al govern anglès, perquè no li enviava'ls seus súbdits, va contestar aquest: «que eran ells los qui no volien tornar, y no se'ls podia obligar.»

Los viatges a l'extranger, varen estar desde allavoras prohibits y's consideraven com una traïció a la patria, y quan se donava permís als comerciants pera emprendre algun viatje, havia d'ésser solzament pera assumptos del negoci y'ls seus parents o amichs, tenian que prestar fiansa pera respondre del seu regres. Si algú marxava sens permís, los seus bens eran confiscats y'ls seus parents perseguits y castigats.

Un príncep, que va mostrar desitjos de viatjar per l'extranger y's queixava de que la gent de Moscou era poch ilustrada, va ser molt perseguit y's va veure obligat a demanar perdó.

Aquest y altres fets, varen donar lloc a que un diplomàtic suech escrigués, al parlar d'aquesta preocupació de las principals famílias de Russia: que's proibia als russos sortir de l'imperi, per temor de que la instrucció adquirida als països extrangers, los hi fés mirar com insopportable, la seva propia esclavitud.

Això és qu'ls propòsits de Pere'l Gran d'enviar gent a l'extranger, donada la prevenció que hi havia y per altra part los resultats que donavan, los que sortían, va topar ab molts dificultats y rebrer molts descplicacions pera sos plans d'ambició.

De cinquanta joves que va enviar a Holanda, Inglaterra y Venecia pera que aprenguessin la construcció y direcció dels barcos, al retornar a la seva patria, quasi cap va arribar a ésser mari, y en cambí, s'aficionaren a apendre'ls idiomas, las costums y institucions dels pobles que varen veure d'una civiliació superior, de manera que volguen ferne marins, varen tornar fets uns revolucionaris.

Com no era la transformació total baix lo punt de vista intelectual, social y polítich, lo que volia'l Tzar, no va poder fer que'l país, ignorant los propòsits de l'emperador, prengués part ab fè y entusiasme en sos plans, abans al contrari, hi féu tan forta oposició a las reformas, que tingué que obligar als seus súbdits a obeir las seves ordes ab procediments los més despotichs y absoluts, sens que per això li donés gaires més bons resultats.

La primera reforma que va emprendre, va ser: imposar als seus súbdits l'ús de trajos com los dels estrangers. Pera conseguirho va donar un ukase, que's va fer públich per pregó y fixant un cartell d'aquest document als portals de las poblacions. En vista de la resistència en son cumpliment, manà reproduir las ordens y colocar als portals uns models dels vestits, tant per homes, com per donas, inclos lo calsat, y arriba fins a tallar personalment ab unas estisoras que portava, las amplas mànegas dels que veia que anaven a l'usanza del país, perquè deya que eran un estorb per'l treball, y donava lloc a la peresa tradicional que'ls caracterisava.

Aquesta reforma no ferí ni humilià tant l'amor propi dels russos, com la guerra de las barbas: al rebrer lo Tzar las felicitacions dels seus cortesans per la seva felicis arribada d'un dels seus viatges, va estar ab ells molt amable y atent, aixecant ab las

seves propias mans, als que s'havien prosternat y agafant després unes estisoras, va tallar la barba als que estaven allí presents, inclos lo mariscal de camp Schein, puig sols se'n salvà, lo patriarca y'l príncep Tscherkassay per ser aquest ya vell.

Veyent que a pesar d'això, semblava que no's donava per entesos de la voluntat del Tzar, se li acut fer una festa, pera celebrar la diada de primer d'any, en la que van assistirhi molts nobles, militars, empleyats y marins. Mostrantse també molt amable, los va repartir ell mateix los postres, y després dels brindis, se presentava dels bufòns ab unes estisoras y va començar a tallar barbas, amenaçant l'emperador ab que serian castigats los que s'hi resistissin. Donà després un ukase, imposant una contribució de 100 rublos als comerciants que portessin barba, 60 als cortesans y empleyats, 30 als que perteneixien a la classe mitja y un copeke o sian 5 cèntims, als dels vilatges, cada vegada que entrressin a la capital ab barba.

La resistència a l'avens de las ciències y de las arts manuals, fou més ridícula y curiosa, puig no'n volian saber res dels progresos que intentava introduir Pere'l Gran, y fins va arribar a creure'l poble que'l Tzar, en un dels seus viatges a l'extranger, havia mort y' que allavors se deya ésser l'emperador, era un alemany que pretenia y volia fer veure que era'l verdader, pera atormentar y perseguir als russos.

A fi de que no succeigués lo que havia passat ab los cinquanta que havia enviat anteriorment a l'extranger, per ser tots joves, los que va enviar després, varen ésser amenassats de que serian durament castigats a son regres, si no portaven bons certificats dels progrésos fets en los assumptos pera'ls quals se'ls havia enviat, y com molts eran casats y ab família, los resultats varen esdevenir terribles.

De too que de varis estaments va enviar a l'extranger en un any, n'hi va haver que varen demanar permís pera tornar a son país, per haver après la construir barcos, y se'ls hi va contestar, que si's creyan never aca bat, encara'ls faltava saber lo que era marejarse viatjant per mar.

Això és que molts consideraven com una verdadera desgracia l'obligració que se'ls havia imposat d'estudiar. Altres escribíen que malgrat las violències, no lograrien res, perquè no estaven disposats a aprendre. Altres no van volgut sortir del quart en que vivian y fins n'hi va haver que's van suicidar.

Resolt lo Tzar en sos propòsits, amenassà als desobedients y desaplicats ab grans càstichs y a forsa de voluntat, va lograr que ab lo temps se vencés la repugnància dels russos a viatjar y a estudiar a l'extranger; però ho feyan com cumplint una orde de desterro y que devia procurar passar del mellor modo possible.

Aquesta conformitat dels que en los anys successius, varen tenir que estudiar y seguir los treballs dels seus antecessors quins resultats varen donar després? Entregarse a la vida alegre y dissipada.

La conducta moral de molts, deixà allavoras bastant que desitjar, puig que per tot arreu se queixavan de la seva brutalitat y las autoritats franceses tenian que castigarlos per las contínues baralles que promovian y la mala parlaría que tenian. L'embaixador rus a Londres deya que no podia ferlos anar als tallers ni obligarlos a fer res. Lo príncep Lwoff que tenia la missió de vigilarlos a Holanda, se queixava amargament de la seva situació, puig fins volian matar-lo, y'ls que estaven d'aprenents de tipògrafs, varen robar al seu mestre.

De modo, que l'impressió que causaven los russos a l'extranger no era gaire favorable, y en quant als seus progresos en l'estudi, tampoc se'n tenia molt bon concepte. Això és qu'ls estrangers que visqueren a Russia alguns anys després del regnat de Pere'l Gran, observaren que's viatges dels russos a l'extranger no havien servit de res.

Entre altres pintures que podríam citar sobre'l caràcter dels russos, comprenen les següents paraules de Vockeroft: «Si un rus jovent y amable estés molt temps en país extranger y's acostumes a una bona conducta, tornaria a las andades, tan prompte retornés a son país; de modo que aquells que l'haguessin vist a l'extranger, no'l coneixerian un any després a casa seva.»

Y' distingit geògraf francès Schrader, referintse al poble rus, diu: «La classe mitja és reduïda. A dalt de l'escala social s'hi troba una aristocràcia brillant. A baix existeix una massa fondament ignorant, supersticiosa y atrassada. Lo fatalisme del

poble rus és proverbial y la superstició no es menys forta. A causa de prescripcions sens importància, es-aquesta semisalvatgeria del poble rus ha pogut fer dir que, no hi ha via més que un vernis de civilisació, sobre un fons primitiu de salvatge.»

«L'absolutisme és acceptat sens crimació per la massa de la nació; però les classes ilustrades se planyen dels abusos de la centralització y del despotisme y d'aquest descontentament, ha nascut lo nihilisme.»

G. S.

Comentaris

Aquests dies passats ha estat a Tarragona'l gran cacich dels liberals que manaven, de quan en quan, la de Sagasta, de desdixtada memòria.

Ab aital motiu lo palau encantat del carrer d'Apodaca, s'obri y los salons se veieren omplenats per uns quants representants del partit liberal (no sabem si del grau primer o del grau segon). Lo *Decano*, estab en sus glòries. Quin goig per ell! Allà sí que podia anar y venir sense que ningú li digués res; sense que, després, hi hagués qui's pogués entredrener en criticar los seus actes. Quina delicia!

—Quan manarem, tú seràs alcalde, tú president, tú secretari, tú agutzi!, tú sabater, tú sastre, etz., etz. E! suposant que vingui un dia que manem, perquè havéu de saber, amichs, que

Xacolates POBLET, de Tarragona

Aquesta antiga fàbrica pera complaure a sa nombrosa parroquia de Barcelona, ha establert en aquella ciutat un dipòsit, ahont los clients hi trovaran surtit de totes las classes que fabrica la casa **Poblet** y als mateixos preus que aquí.

Lo diposit està instalat en lo *Colmado Pelayo*, Rambla de Canaletas. 9, Barcelona.

són enemichs, y saben per què? Perquè no són ells, los que las han proposades!

Risum teneatis y que'ns perdonin los lletrats aquest excés d'eruditio.

Si, aguantèm's! riure y aguantem-sel pera millor ocasió. Que no volèm festas, que no volèm que las botigas, los cafès, las fondas guanyin diners! Vaja una bona tonteria.

Lo que no volèm és que aquests patriots de *cartró* posin continuant a Tarragona en ridicol. Que vinguin en bona hora las festas, si aquestes han d'ésser lluidades y que's fassin si és que la caixa municipal està en disposició de soportar lo gasto que significan. Què ha de fer una comissió de festets que no té pera gastar més que 2.300 pessetas? Y còm ha de gastar en festas un Ajuntament que, segons sembla, encara té de pagar les anteriors?

Vaja, criticóns, entorneusen al llit que això es la lluna.

Consells que dona lo gran Aristot al "Pésimo"

Cert matí se passejava en Roski per las afòrs; forsa capificat anava, mentres lo relloget dava, d'anà a fer classe, las horas. Llavors, apretant lo pas, corrent més que cap llampech, se topà de nas a nas ab un que agafant'l bras per poch no li estripa'l gech. —Ahont vas, Ivo, fan depressa? I'ha picat alguna mosca? perquè mourer tanta fressa? m'apareix que a la rebessa l'has llevat o a la flinflorsa. Atúrat, si pots y escolta, que molt sério haig de parlar, y't diré de cop y volta que ets de lo més poca solta que en lo món se pot donar. Quèt pensas que és la moral que tan a broma la prèns? que't figures, carcama, que no fas ni bé ni mal, si ab rucadas té entretens? Per veure si bé t'esmenas te vull donar un concell; Si m'escolas, farás senas, finirán totes las penas que't fan ara tornar vell.

Pasmat, «el Pésimo», escoltava aquella veu desconeguda y a sa gran ciència demanava d'ahont li venia aquella ajuda que ell, en virat, no desitjava; mes l'orde essent tan perentoria, abasordit, prestá l'orella, quina sordaria prou notoria, pera curarse massa vella, ja no fixava la memòria.

L'home ignot tenint fixa la vista sobre d'en Roski, sa parla engega que del pobret sa protesta ofega; l'extranger, irat, passa revista al «Pésimo» y sa vida ben trista li va presentant de l'alfa a omega. Ivo Roski, «el Pésimo», jemeba, renegant d'ésser psicòlogist!

Del si de curs los fets horripilants li fa la dissecció: gestas de barbre que són propias tan sols de cors de marbre li senyala ab lo dit; los estudiants prou l'aborreixen y guardan sagnants las ferides crudels; tots dalt d'un arbre lo voldrian penjar y sota, garbre feta de sarments sechs, ben ruents, cremant.

—Los disbarats que vas dient a tos deixeles son massa grossos per poguers soportar y segunt aixís, no és cosa d'aguantar; sas intel·ligencies que són massa feblecs, imbuides de ver; poden prevaricar y trasmutant lo sentit de sa fonètica la psicologia, la llògica y fins l'estètica veuriem ben aviat, las tres, afiamencar.

Sense responder paraula, més serios que cap sayó, callava l'ilògich maula, com un deixeble que a l'aula de ser preguntat té pò. D'un arquebisbe cadira tota de pedra picada anant pel camí s'ovira, y en ella sentat se mira un bell tròs de l'encontrada. Allí i Roski, fa senta l'extranger de las trifugias y al pobre mestre engega los concells que s'escolla ben atent, vulgas no vulgas;

y ab veu clara y sens embuts li parlà d'exa manera, gastant termes ben aixuts, modos poch socorreguts, sense armas a la bandera.

—Si per cas no sabs qui soch, car suposo que res saps,

entengas que al devant tens Aristot lo mestre

[grec] d'Alexandre emperador, que ensenyant pas-

[sava'l temps, bon tròs més aprofitat que no tú, dant més

[de cap a tota mena de gent que per desgracia o per

[sòrt pateixen baix ton poder més cruent que'l de

[Pilat, Caracalla, Tamerlà, Tiberi, Claudi, Neró, Déci, Xerxes, Bobrikoff, los gabatxos del Te-

[rror, d'Egipte los Faraons, Dari, Herodes, Pisistrat y de tota la munió de sàtrapos malcarats que lletjos no són com tú y com tú endemo-

[niats. Sàpigas, donchs, oh! Roski, colega poch ben-

[volgut que'l sabi Aristot deixant sa dormida secular, pels Olímpichs obligat, a aconsellarte ha vin-

[git y tant si'l creus com si nó, sa obediencia ha-

[de mostrar, diriginte aquest sermó que, per forsa, has de

[escoitar. Fés orellas y'l cap viu, que la paciència és

[ben poca, que és feina de repetir, que no vol fer ma

[persona.

Quan te'n aniràs d'aquí, perquè'l marçà es ben segù.

procura no ser tan rui y en cap concepte ferí

los sentiments de ningú; perquè es clar que tas besties

ab tan mala sombra ditas no més crean aspereses

y a las famílies, ofesas, dels Instituts foragits.

Llènsal ben lluny ton programa, que may més se parli d'ell,

puig sa ciència de camama

urbi et orbe té gran fama de fer capgrí'l cervell.

No't fiquis may eu las cosas que res t'agin d'importar

y si l'ànima no gosas a admetrer y al nas la posas com si's tractés d'un mal grà;

no't queixis si't fan la guerra y si de burro no't deixa-

car en eixa lluire terra, al que tot ho desguerra de bon grat may aplaudeixen;

ans, al contrari, ab rahó, ja sia en vers o bé en prosa

la gran llisso del bacó

li espertan ab santa uncio

dientli: vesten, que fas nosa.

Si ab religió no't queixiss, ni ab pollastres, ni ab xiquets,

si en suspendre no passessis la vida, si gust trobessis

en acontentà'l haylets;

ningú res que dir tiudrà,

la llògica fóra un cel,

bona la psicologia

y fins l'ètica seria

lo més refugent estel.

Mes te dich que ho veig ben clar

y per això no cal ciència;

ni tu ja't pots esmenar

ni a ningú podrà agradar

may més la teva presència.

Té convé més tocà'l dos;

vesten dret a Salamanca,

potser que allí, més sortós

ta gran fama de talós

té servirà de palanca

per enlairaré ben alt

y ton obrar incongruent,

ta ciència piramidal,

ton gran tractat de moral

sagellarán ton talent.

Aixís parlà lo gran mestre dels mestres,

lo qui instruí lo més gran conqueridor,

lo qui tan bé tractà ciències terrestres,

que may pogué trobar competidor,

y en totes filosòficas palestres

vencida son desgraciad argüidor.

Oh! Roski; quin honor més fenomenal!

Quèt parlés l'Aristot! tot en tu és brutal!

BARTOMEU CONGOIXA.

NOVAS

Ab motiu de comensar a regir de mà la lley del descans dominical que no permet la venda y repartiment de periódichs durant lo diumenge, d'ara

endevant LO CAMP DE TARRAGONA se repartirà'l dissipate al vespre.

En Freixa és governador. Lo estrany és que no haja arribat a ministre, perquè a n'aquest país se fan d'aquesta fusta: de *freixa*.

Y cal confessar que'n necessita molta de *freixa*'l nostre poble pera que desperti.

L'haver de donar sortida a alguns originals quina publicació no podèm retardar perquè perdrián llur actuallitat, condició essencial dels treballs periodístichs, que fa avuy no poguem parlar d'alguns assumptos, entre ells, de la resolució donada pel governador sobre l'instalació d'un motor a gas, y del paper ridicol que està fent lo Municipi.

Ja'n parlarèm lo dissipate vinent.

Ha aparegut lo primer follet de la Biblioteca Autonomista, en lo qui en forma clara y prou extensa se desenrotilla'l següent interessantíssim tema: «L'Estat no és la Patria.»

S'està preparant lo segon follet que desenrotillarà «Quan un poble és nació?»

L'utilitat d'aquesta biblioteca és evident, y si a n'això hi afegim que's vén a l'infim prou de 10 céntims exemplar y 14 follets una pta., és clar que son èxit queda assegurat y que's bons catalans s'afanxaran a propaganda per tot arreu.

Poden dirigirse las demandas a la Biblioteca Autonomista, Condal, 1, 2.º Barcelona.

—Orfebreria religiosa y ornamentals d'Iglesia.—J. CABALLÉ GÖYENECHE.

Hem llegít que s'ha celebrat una Assamblea d'alcaldes, assistinthi tots los de la província, pera protestar contra'l contingent provincial aprobat per la Diputació.

Sembla que l'acte fou forsa sério y no fóra gens estrany que la Diputació veystent l'activitat en que s'han posat los Alcaldes, desfés l'etze-gallada comesa.

No vagin ara a creure que això ha passat a aquesta província. L'acte aquell tinguerà lloc a Xixón.

Aquí també tractà fà algun temps de protestarne del contingent provincial, també feren treballs pera que'n protestessin tots los alcaldes de la província, però.... res, que continuè pagant lo que la Diputació vol, perquè, segons digueren, la reclamació no's féu dentro el plazo reglamentario.

Aquí's que cobran són los que manejan las cireres y no's pot fer cap acte d'energia perquè aquests s'hi oposen pel compte que'l hi té; però que vagin enredant la cosa y posant entrebancs a tot lo que significa treure l'administració de las graps de la gent del centre, que tal volta quan se'n adonarán se trobarán que fins pels seus sous hi haurà la caixa buida.

—Pernils gallegos
Sobressadas de Mallorca.
Sixto Villalba, San Miquel, 23.

Torre del Embalse.—Ab gran animació s'ha celebrat enguany la festa major d'aquesta xamosa vila, puig ademés de las lluïdissimes funcions religiosas de rúbrica, s'han organitzat festes de caràcter popular que han deixat ben satisfets als forasters que cada istiu nos honran ab sa presència.

Un dels números que més cridà l'atenció fou la *carrera de cintas*, pera la qual una munió d'hermoses y gentils senyoretas havien ofert son concurs y regalaren vistoses y ben artísticas cintas. Recordem entre elles a las senyoretas María Teresa Rovira, Joana Ivern, Rosa de Rigalt, Mercè y Carmela Gatell, Pilar y Teresa Carreras, T. y M. Morá, Antonieta Rovira Josephina Castells, Maria Fuster, Rosa Mercader y Teresa Guardiola.

La carrera resultà molt lluïda prenenthi part los joves Carreras, Puig-marti, Vallmitjana, Mercader, Alasá, Sans y Ochoa, los qui's guanyaren forsa aplaudiments tant del públic com del jurat d'honor que's instalà en una airosa tribuna a l'extrem del carrer d'en Roig, ahont també quedà constituit lo Jurat efectiu, compost

del Srs. Román Macaya, Esteve Huquet, Joaquim Vila y Arthur Elias.

La festa fou amenysada per una brillant orquestra.

No cal dir que las funcions religiosas siguieren molt concorregudas y que'l Dr. Estebanell ab son eloquètissim sermon cautivà l'atenció dels nombrós auditoris que no's cansava d'escoltarlo. La professió resultà solament com pocas vegadas essent inacabable l'estol d'accompanyants del porta-estandart, nostre amich senyor Macaya, que ab aital acte pogué ferse capás de las simpatias que té guanyades en aquesta vila. També hi ha hagut xiquets de Valls y balls lluïdissims per esbarjo de la joventut.

Lo darrer dia sortí al camp casi tot lo poble, y algunas distingidas famílias de la colònia estiuenca feren una excursió a Camarruga, cridant l'atenció una bonica galera adornada ab follatge y banderas, entra las que lluïa sos brillants colors l'ensenyà de la Patria Catalana.

Cansat de probar específichs sens se cap resultat, l'únich que m'ha fet surtit espessíssim cabell a la calva més gran que'l meu cap, tenia, és lo vegetal «Azgar» del perruquer CASALS.

TIPE DE FRANCESCH SUGRAÑES, COMTE DE RIUS, 9.

Collegi de Tarragona

Fundat a l'any 1873
Martí Ardenya, 6

DIRECTOR

D. Joan Vendrell Huguet

L'edifici d'aquest collegi està instalat en un dels punts més higiènichs d'aquesta ciutat, aixecat en el centre de la població y apartat de tot bullici popular.

Les tres sales destinades a la primera enseñanza són suficientment grans pera 130 alumnes que's destinan a cada una d'elles, corresponent per alumne triple espai que'l reglamentari.

Té sala de dibuix que serveix així mateix per taller de treballs manuals.

Neurastenias clorosis, debilitat general, anemia

se curan radicalment ab l'ús del

NEUROSTEÓGENO SUGRAÑES EN TOTAS LAS FARMACIAS

TALLERS
d'Arts Sumptuaries
DE
FÉLIX RIBAS

Carretera Castelló, TARRAGONA

Se construeix ab perfecció tot lo referent a Arts sumptuaries.
Projects y presupostos detallats de las obras que ho requereixin.

Emulsió NADAL

Es la mellor y más agradable

Unica que conté'l 80 per 100 d'oli de fetge de bacallà y glicerofats y hipofosfats de cals y de soja.

Aprobada y recomenada pels Colegis de Metges y Farmacèutichs de Barcelona, mitjançant l'anàlisis dels Srs. Drs. Bonet, Catedràtics de Farmacia de Madrid y Codina Länglin, de Barcelona.

Es aliment concentrat, medicament tònic, estipulant del desenvolupament físich, creixensa d'òssos y surtida de las dents. Necesaria als nens, embrassades, vells y personas débils; pera las enfermetats consuntivas, convalescència, diabets, tos, catarros, tisis, escròculas, raquitisme, linfatisme y dolors; aumenta la lllet y la vitalitat.

DE VENDA

Farmacias y magatzéms de drogas:

A Tarragona, Major, 14

Horas de classe.—PINTURA.—Classe pera noys: De set a dos quarts de nou del matí.

Classe pera senyoretas.—De dos quarts de dues a las tres de la tarde.

DIBUIX.—Pera senyoretas: A la mateixa hora de la classe de pintura.

Pera noys: De set a dos quarts de nou del vespre.

EXCELSER

En Llanas ven uns paraigus de semi-seda y cutó, de color inalterable y teixit tantíssim bo, que resisteix tota prova al devall d'un canaló.

Ademés, també té uns vanos ab pintats tan rebòns, que ni Rafel ni Murillo los podrian fer millor, apòropit per regalos; causan gran admiració.

Trobarán també sombrillas y un gran assortit de bastons, parassols de totas menes que són molt barato y bons. Mellor dit: no hi ha cap casa en tan bonas condicions.

26, COMTE DE RIUS, 26

Centre de suscripcions

SADURNI GINESTA

RAMBLA DE SANT JOAN, 29, TARRAGONA

En aquest acreditat Centre que més anys compta d'exisència a Tarragona en aquest ram, s'admeten suscripcions a totas las obres de **Literatura, Ciència y Arts** de les principals casas editorials d'Espanya ja sia per quaderns setmanals o a plassos mensuals.

SE SUSCRIU TAMBÉ A LA

Biblioteca popular de **l'Avenç** y a la **Ilustració Catalana**, **Ilustración Artística**, **Album Salón**, **Ilustración Española y Americana**, **La Moda Elegante ilustrada**, **Salon de la Moda**, **La Última Moda**.

y a tota classe de **Ilustracions, Periódichs y Revistas** francesas, inglesas y alemanas.

FILLS DE JOSEPH TEXIDOR

ARTICLES DE

Dibuix, pintura y fotografía

del carrer REGOMIR, 3, Barcelona

han trasladat son establiment al

carrer FONTANELLA, 10

(prop la plassa Catalunya) BARCELONA

LA BATERIA

JOAN ESTIL-LES

Tarragona.—39, Rambla St. Joan, 39.—Tarragona

Se serveix cervesa **MORITZ** y refrescos espumosos. Gran existència de vins y licors de totas classes, oli pur d'oliva.

Preus econòmics

Gabinet y Clínica Dental

DE
A. PONS ICART

ST. AGUSTI, NÚM. 21. PIS SEGON, TARRAGONA

Tractament especial de las malalties de las dents y genives.

Extracció de dents, cairals y arrels sense dolor.

Especialitat en emplastes, emplomadures y orificacions.

Perfeccionament en la construcció de pessses y dentaduras de totas classes.

Lo Camp de Tarragona
SETMANARI CATALANISTA

Redacció y Administració: Mendez Nuñez, 6

Tarragona, trimestre..... 1'50 ptas.

Fòia..... 1'50 »

Extranger..... 2'00 »

Número d'avuy..... 0'10 »

Anuncis a preus redunits

ABONOS

químichs y minerals garantits per son més alt poder fertilizant, elaborant los compleixos especials pera cada terra y cultiu.

ABONOS

órgano-químichs propis pera plantacions preparantlos també ab atenció a las necessitats de la planta y terra a que deuen destinarse.

Despullas, tercerilla, etz., grans llegums, etz.

COMISSIONS Y REPRESENTACIONS

QUINTANA Y TORRES

Carrer de Barcelona, 4.-Tarragona

Joan Ruiz y Porta

Procurador

Mendez Nuñez, 16, 2. -TARRAGONA

Drogueria Plana

Antiga casa Figueras

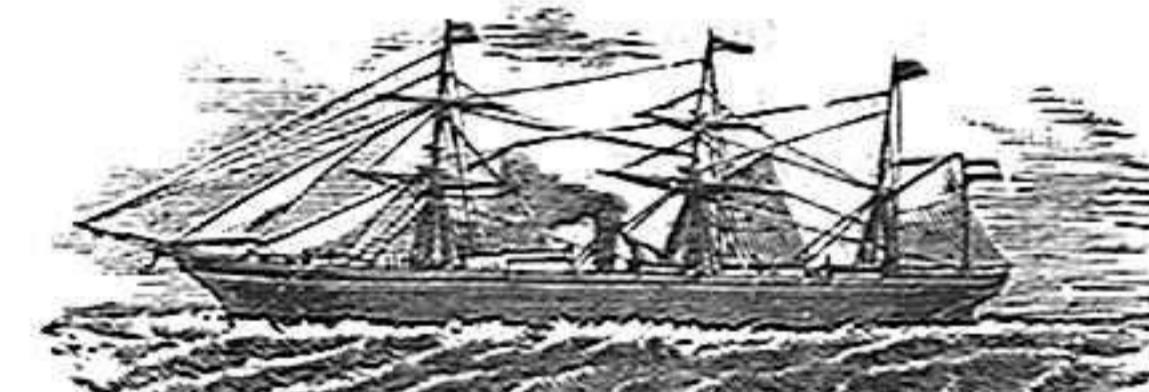
Real, 6. cantonada Rebollo, 20

En aquesta casa trobarà l'industria, l'agricultura y las arts, un complet assortit de drogas, sulfat y primeras materias pera abonsos riquesa garantida y d'importació directa.

PREUS LIMITATS VERITAT

Sofre FLORESTILLA de la mella marca

TARRAGONA

Línia de Cuba y Méjico.—Lo dia 17 de Septembre sortirà de Bilbao, lo 20 de Santander y'l 21 de Coruña, lo vapor **E. M. Cristina**, directament pera Habana y Veracruz. Admet passatje y càrrega pera Costa Rica y Pacífic ab trasbord a Habana al vapor de la línia de Venezuela-Colombia. Combinacions pera'l litoral de Cuba y Isla de Santo Domingo.

Línia de Nova-York, Cuba y Méjico.—Lo dia 26 de Septembre sortirà de Barcelona'l 28 de Málaga y'l 29 de Cádiz, lo vapor **Buenos Aires**, directament pera Nova-York, Habana y Veracruz. Combinacions pera distints punts dels Estats Units, litorals de Cuba y Isla de Santo Domingo.

Línia de Venezuela-Colombia.—Lo dia 11 de Septembre sortirà de Barcelona, lo 13 de Málaga y'l 15 de Cádiz, lo vapor **Cataluña**, directament pera Las Palmas, Santa Cruz de Tenerife, Santa Cruz de La Palma, Puerto Rico, Habana, Puerto Limón, Colón, Sabanilla, Curaçao, Puerto Cabello y La Guayra, admitem passatje y càrrega pera Veracruz ab trasbord a Habana. Combinacions pera'l litoral de Panamá ab las companyías de navegació del Pacífic, pera qualquier port admitem passatje y càrrega ab bitllets y coneixements directes. Combinacions pera'l litoral de Cuba y Puerto Rico. S'admet passatje pera Puerto Plata ab trasbord a Puerto Rico y pera Santo Domingo y San Pedro de Macoris y ab trasbord a Habana. També càrrega pera Maracaibo, Coro, Carupano, Trinitat, Guanta y Camaná ab trasbord a Curaçao.

Línia de Filipinas.—Lo dia 10 de Septembre sortirà de Barcelona, havent fet las escales intermitjas lo vapor **Alicante**, directament pera Génova, Port-Said, Suez, Colombo, Singapore y Manila, servint per trasbord los ports de la costa Oriental d'Africa, de l'India, Java, Sumatra, China, Japó y Australia.

Línia de Buenos Aires.—Lo dia 3 de Octubre sortirà de Barcelona, lo 5 de Málaga y'l 7 de Cádiz, lo vapor **P. de Sarrià**, directament pera Santa Cruz de Tenerife, Montevideo y Buenos Aires.

Línia de Canàries.—Lo dia 25 de Septembre sortirà de Barcelona, lo 18 de Valencia, lo 19 d'Alacant y'l 22 de Cádiz, lo vapor **M. L. Villaverde**, directament pera Casablanca, Mazagán, Las Palmas, Santa Cruz de la Palma y Santa Cruz de Tenerife, retornant a Barcelona per Cádiz, Alacant y Valencia.

Línia de Fernando Póo.—Lo dia 25 de Septembre sortirà de Barcelona y'l 30 de Cádiz, lo vapor **San Francisco**, pera Fernando Póo, ab escales a Casablanca, Mazagán y altres ports de la costa Occidental d'Africa y Golf de Guinea.

Línia de Tanger.—Sortidas de Cádiz: diumenge, dimecres y dissabte.

Pera més informes dirigir-se a son agent **D. EMILI BORRÀS**.

Aquesta triple agua de flors de taronger, de perfumada y deliciosa aroma està elaborada ab la seva tendre, fresca y escollida del taronger agre y's vend en botellas de 1/4 de litre al preu d'una peseta.

A l'engrès importants descomptes. Farmacia y laboratori de **A. Serra**. Reus.

A la menuda: Farmacia del Centre.-Tarragona.-Demanar **AIGUA NAF SERRA**.

26, COMTE DE RIUS, 26

1928

Aigua naf SERRA

Lo mellor reconstituyent era combatre ab èxit totas las ma-
lalties nerviosas.

en totas las Farmacías y en casa son autor, Passeig de Gracia, 4,

BARCELONA

DE VENDA

GIOTI

FFECTIVA

OVI

Serveys de la Companyia Transatlàntica